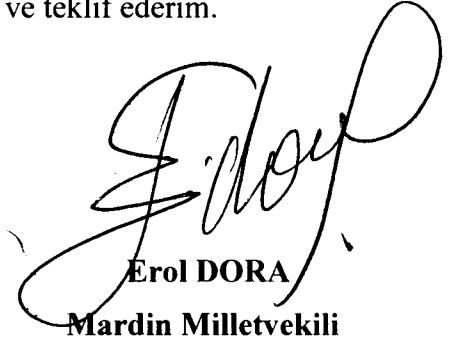

7537
14.2018

10/2801

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türkiye’de annesi hapsedilen çocukların yaşadıkları sorunların bütün boyutlarıyla araştırılması, bu çocukların sağlıklı bireyler olarak yetişebilmesi hususunda alınabilecek önlemlerin ve bu temelde dünyada var olan iyi örneklerin Türkiye’de de uygulanabilme koşullarının ortaya konulması gayesiyle Anayasa’nın 98’inci, İçtüzüğü’nün 104’üncü ve 105’inci Maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılmasını saygılarımla arz ve teklif ederim.

Erol DORA
Mardin Milletvekili

GEREKÇE ÖZETİ

Adalet Bakanlığı, Nisan 2017’de anneleriyle cezaevinde bulunan çocuk sayısının 560 olduğunu, 14 Kasım 2017 tarihi itibarıyla ise bu sayısının 624’e çıktığı açıklamıştır. Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Yüksek Komiserliği ise, Türkiye’ye ilişkin raporunda Aralık 2017 itibarıyla anneleriyle birlikte hapisanede tutulan yaklaşık 600 çocuğun olduğu bilgisine yer vermiştir.

Türkiye’de annesi hapsedilen bir çocuk için seçenekler ne yazık ki, “annenin yanında hapisanede” veya “dışarıda ama annesiz” yaşamaktan ibarettir. Ancak her iki durum da, çocukların zihinsel, fiziksel ve sosyal gelişimi önünde büyük bir risk faktörü olarak kendini göstermektedir.

Anneleriyle beraber cezaevlerinde kalan çocuklar; eşyaları, ihtiyaçları ve son kertede varlıkları yok sayılmaktadır. 0-6 yaşları arasında olup ceza infaz kurumlarında anneleri ile kalan çocuklar, gelişimsel olarak risk altındadır.

Ülkemizde bebeklerin anneleri ile birlikte kalmalarına izin verilen kurumlarda, bebeklerin annelerinin bakımı altında olmadığı zamanlarda bırakılabilecekleri ve nitelikli kişiler tarafından hizmet verilen kreşlerin sağlanması elzemdir. Ancak hâlihazırdaki durum ihtiyacı karşılamamanın oldukça uzağındadır.

Dünyada birçok ülkede çocuklu anneler, hapis cezası alsalar bile bu cezayı hapisanede değil, ev şeklinde düzenlenmiş alanlarda çekebilmektedir. Bu alanlar, “çocuğun yüksek yararına” göre düzenlenmektedir. Öte yandan annenin hüküm giydiği ceza yüksek güvenlik tedbiri alınmasını gerektiriyorsa, “evin” içinde polis/infaz koruma memuru üniformasız olarak kalabilmektedir. Bu gibi uygulamalarda, çocuğun damgalanmamasına, annenin cezasının çocuğa yansıtılmamasına da azami özen gösterilmektedir.

GEREKÇE

Pek çok kültürel yapıda kadınlar çocuk bakımında birincil sorumluluğu üstlenmektedir ve bir annenin hapsedilmesi çocuklarını oldukça derinden etkilemektedir.

5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun’un, **Hükümlünün Bakıma Muhtaç Çocuklarının Barındırılması** başlıklı 65. Maddesinin 1’inci fıkrası; “*Anaları hükümlü olup da dışarıda korumasına bırakılacak kimsesi bulunmayan sıfır-altı yaş grubundaki çocuklar, annelerinin yanında kalabilirler. Bu çocuklar gündüzleri ceza infaz kurumu bünyesindeki veya Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu veya diğer kurum ve kuruluşlara ait kreş ve gündüz bakımevlerinde barındırılırlar*” hükmünü içermektedir.

Adalet Bakanlığı, Nisan 2017’de anneleriyle cezaevinde bulunan çocuk sayısının 560 olduğunu, 14 Kasım 2017 tarihi itibarıyla ise bu sayısının 624’e çıktığı açıklamıştır. Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Yüksek Komiserliği ise, Türkiye’ye ilişkin raporunda Aralık 2017 itibarıyla anneleriyle birlikte hapisanede tutulan yaklaşık 600 çocuğun olduğu bilgisine yer vermiştir.

Türkiye’de annesi hapsedilen bir çocuk için seçenekler ne yazık ki, “annenin yanında hapisanede” veya “dışarıda ama annesiz” yaşamaktan ibarettir. Ancak her iki durum da, çocukların zihinsel, fiziksel ve sosyal gelişimi önünde büyük bir risk faktörü olarak kendini göstermektedir.

Çocuğun cezaevinde anne ile kalması durumunda, suçlu bir anne psikolojisinin ötesinde anne içinde bulunduğu durum nedeni ile onunla ilgilenememektedir. Bazı durumlarda anne, çocuğunun yanından ayrılamadığı için, büyük ceza infaz kurumlarında bulunan ve kendisine para kazandırma olanağı sunan iş atölyelerine katılma hakkından mahrum kalmaktadır. Böyle bir durumda da anne çocuğu suçlayabilmekte, çocuğa karşı dışlayıcı bir tutum sergileyebilmektedir.

Cezaevlerinde birçok mahpus, çocuklu mahpuslarla birlikte kalmak istememekte, çocuktan rahatsız olan mahpuslar koğuşt değiştirmek istemektedir. Bu durum mahpus anne ve çocuğu üzerinde baskı oluşmasına sebep olabilmektedir.

5275 sayılı Kanun’un 2’nci fıkrası “*Analarının yanında kalan çocuklara, yaş ve durumlarına ve ihtiyaçlarına göre yiyecek ve içecek verilir.*” hükmünü emretse de, cezaevlerinde anneleriyle kalan çocuklar için beslenme, en ciddi sorunların başında gelmektedir. Bu gruptaki çocukların dengeli ve sağlıklı beslenmesi hususunda çoğu zaman hiçbir tedbir alınmazken, çocuklara ayrı ekmek hakkı bile tanınmadığı ifade edilmektedir. Oysa cezaevlerinde annesiyle birlikte kalan çocuklara ve süt emziren annelere durumlarına uygun gıda verilmesi çok temel bir insanlık hakkı gereğidir.

Cezaevlerinde çocuklar için yeterli hijyen, ısı, havalandırma koşulları sağlanmadığı için, çocuklar sık sık hastalanmaktadır. Bu çocukların sağlıklarına kavuşabilmek için ihtiyaç duydukları pediatristlere erişim ve ilaçların zamanında temini konusunda ciddi sıkıntılar yaşanmaktadır. Ayrı yatak hakları olmayan çocuklar dar bir yatakta anneleriyle uyumak zorunda kalmakta ve ne yazık ki bu durum çocukların fiziksel gelişimini olumsuz etkilemektedir.

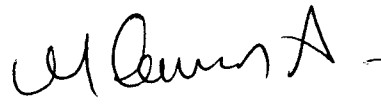
Anneleriyle beraber cezaevlerinde kalan çocuklar; eşyaları, ihtiyaçları ve son kertede varlıkları yok sayılmaktadır. 0-6 yaşları arasında olup ceza infaz kurumlarında anneleri ile kalan çocuklar, gelişimsel olarak risk altındadır.

Ülkemizde bebeklerin anneleri ile birlikte kalmalarına izin verilen kurumlarda, bebeklerin annelerinin bakımı altında olmadığı zamanlarda bırakılabilecekleri ve nitelikli kişiler tarafından hizmet verilen kreşlerin sağlanması elzemdir. Ancak hâlihazırdaki durum ihtiyacı karşılamamanın oldukça uzağındadır.

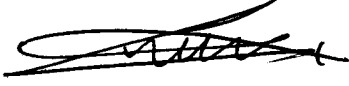
Dünyada birçok ülkede çocuklu anneler, hapis cezası alsalar bile bu cezayı hapishanede değil, ev şeklinde düzenlenmiş alanlarda çekebilmektedir. Bu alanlar, “çocuğun yüksek yararına” göre düzenlenmektedir. Öte yandan annenin hüküm giydiği ceza yüksek güvenlik tedbiri alınmasını gerektiriyorsa, “evin” içinde polis/infaz koruma memuru üniformasız olarak kalabilmektedir. Bu gibi uygulamalarda, çocuğun damgalanmamasına, annenin cezasının çocuğa yansıtılmamasına da azami özen gösterilmektedir.

Türkiye’de annesi hapsedilen çocukların yaşadıkları sorunların bütün boyutlarıyla araştırılması, bu çocukların sağlıklı bireyler olarak yetişebilmesi hususunda alınabilecek önlemlerin ve bu temelde dünyada var olan iyi örneklerin Türkiye’de de uygulanabilme koşullarının ortaya konulması gerekmektedir.

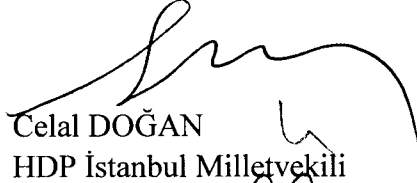
Yukarıda belirtilen gerekçelerle, Anayasa’nın 98’inci, İçtüzüğü’nün 104’üncü ve 105’inci Maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılması elzemdir.

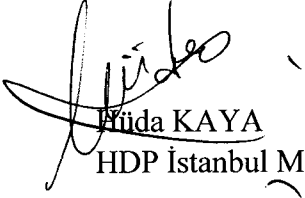
Mehmet Emin ADIYAMAN
HDP Iğdır Milletvekili

Garo PAYLAN
HDP İstanbul Milletvekili

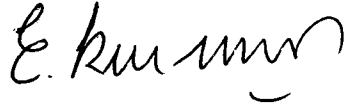
Celal DOĞAN
HDP İstanbul Milletvekili

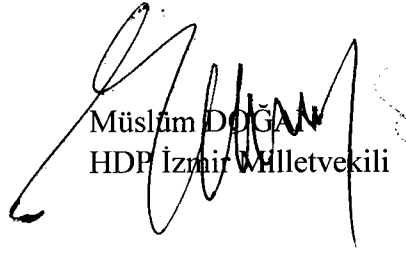
Hüda KAYA
HDP İstanbul Milletvekili

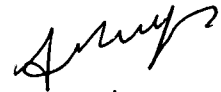
Erdal ATAŞ
HDP İstanbul Milletvekili

Ertuğrul KÜRKÜ
HDP İzmir Milletvekili

Müslüm DOĞAN
HDP İzmir Milletvekili

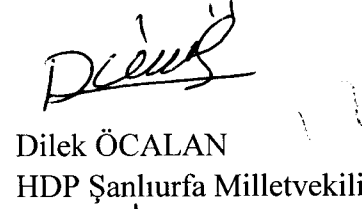
Ayhan BİLGİN
HDP Kars Milletvekili

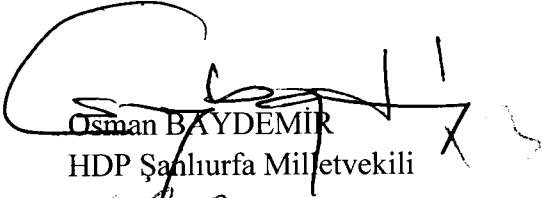
Mithat SANCAR
HDP Mardin Milletvekili

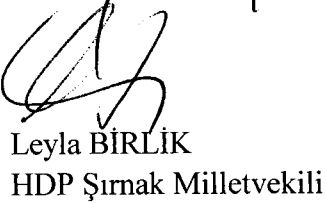
Kadri YILDIRIM
HDP Siirt Milletvekili

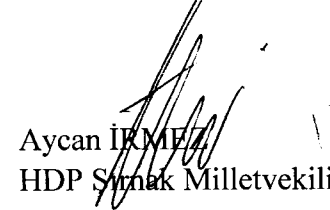
Dilek ÖCALAN
HDP Şanlıurfa Milletvekili

Osman BAYDEMİR
HDP Şanlıurfa Milletvekili

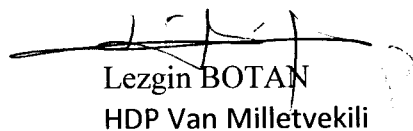
Leyla BİRLİK
HDP Şırnak Milletvekili

Aycan İRMEZ
HDP Şırnak Milletvekili

Alican ÖNLÜ
HDP Tunceli Milletvekili

Lezgin BOTAN
HDP Van Milletvekili

Bedia ÖZGÖKÇE ERTAN
HDP Van Milletvekili

Nadir YILDIRIM
HDP Van Milletvekili

Adem GEVERİ
HDP Van Milletvekili